

IBBY NOVICE

MEDNARODNI KONGRES IBBY V MOSKVI

Med 10. in 12. septembrom je v Moskvi potekal 37. mednarodni kongres IBBY, ki je tradicionalno vsaki dve leti združeval ustvarjalce, strokovnjake, promotorje in druge ljubitelje mladinske književnosti. Tokrat so od prejšnjega kongresa pretekla že tri leta, saj je bil kongres zaradi pandemije prestavljen, potekal pa je tako v živo kot v spletnem okolju.

Iz Slovenije smo se kongresa udeležile Katja Stergar in Majda Koren v živo, Petra Potočnik in Tina Bilban pa virtualno. Za kongres so pripravili posebno spletno platformo, ki je omogočila sprotni prenos in simultano prevajanje predavanj, okroglih miz in slavnostnih dogodkov. Platformo, ki naj bi bila ustvarjena prav za potrebe kongresa v Moskvi, naj bi uporabili tudi za prihodnje kongrese.

Kongres se je pričel v Puškinovem muzeju, z govorniki na daljavo kot tudi tistimi v dvorani. Na sliki: pozdravni govor predsednika mednarodne zveze, gospoda Mingzhou Zhanga.

Na okroglih mizah so bili tako združeni gosti na odru v Moskvi in gosti, ki so se javljali s svojih domov ali pa kar z letališč, kjer so se zatakneli na poti v Moskvo. Podobno je bilo s predavanji, kjer smo bili v istih sekcijah združeni predavatelji, ki so nastopali v živo iz dvoran v Moskvi, in tisti, ki smo se v Moskvo javljali od doma.

Na konferenci smo lahko slišali tri predavanja slovenskih predstavnic. Katja Stergar je predstavila evropski projekt *Every Story Matters*, v katerem sodeluje tudi Slovenija. Projekt odkriva ter aplicira učinkovite strategije, ki bi med bralce pripeljale več knjig, ki vključujejo najrazličnejše družbene skupine in posameznike, ter prispevale k temu, da postane različnost v literaturi za mlade bralce široko prisotna. Petra Potočnik je v predavanju *With Books into the World/S knjigami v svet* predstavila projekte Društva Bralna značka – ZPMS, med drugim projekt *Zlata bralka, zlati bralec*, pri tem pa se je ustavila tako pri zgodovini kot pri sočasnem pomenu projekta za slovenski in širši kulturni prostor. Tina Bilban sem se v predavanju ukvarjala z vprašanjem, ali in zakaj je pomembno, da na knjižni trg vstopajo tako domače kot prevedene kakovostne poučne knjige. Analizirala sem dobitnice priznanja zlata hruška za izvirno in prevedeno poučno knjigo, teme, ki jih odpirajo, in sredstva, ki jih uporabljajo za podajanje znanja in/ali pripovedovanje zgodbe.

Na spletni strani kongresa najdemo tudi napovednik za tri posterje slovenskih predstavnic: Majda Koren s projektom *Would Snow White be fooled today?*, Petra Potočnik z *Online Ventures of Slovenian Reading Badge Society* in Božena Kolman Finžgar s *SLOVENIA LOVES reading: So far, and yet so close – Reading from Afar*. Posterji s predstavitvami naj bi bili objavljeni tudi na spletni strani, a se ta del kongresa odvija nekoliko počasneje.

Na kongresu so bile podeljene diplome uvrščenim na IBBY častno listo. S slovenskima predstavnicama so v Slovenijo prispeli tudi diplome za naše nominirane ustvarjalke: Natašo Konc Lorenzutti, ki se je na častno listo uvrstila s knjigo *Zvezek in brezvezek*, Ano Barič Moder, ki se je uvrstila s prevodom knjige *Zavetje vode* Sarah Crossan, in Ano Zavadlav, ki se je na častno listo uvrstila z ilustracijami v knjigi Toona Tellegena *Čriček in temačni občutek*. Uvrščenim na IBBY častno listo bomo diplome podelili na slavnostni prireditvi na letošnjem Slovenskem knjižnem sejmu.

V Moskvi se je odvila tudi slavnostna podelitev Andersenove nagrade avtorici Jacqueline Woodson in ilustratorici Albertine. Naj spomnim: naša nominiranca za leto 2020 sta bila Peter Svetina in Damijan Stepančič, prvi se je uvrstil tudi med šest finalistov, njuni nominaciji pa ponavljamo tudi v obdobju 2021/2022. Podelili so tudi IBBY Asahi nagrado.

Ilustratorica Albertine, Andersenova nagrajenka, v pogovoru z Denisom Beznosovom.

Kljub nekaterim tehničnim zapletom je kongres prinesel izjemna predavanja in okrogle mize, ki smo jih spremljali gledalci po vsem svetu. Kot so nas na uvodnem dogodku večkrat spomnili predstavniki ruske kulturne in politične smetane, je kongres Mednarodne zveze za mladinsko književnost dogodek največjega pomena, saj IBBY s svojimi dejavnostmi in mrežo pomaga otrokom odpirati zakladnico sveta literature.

Police z nominiranimi in nagrajenimi knjigami. Je med knjigami tudi kaj slovenskih? *Seveda*. Modrost nilskih konjev Petra Svetine (nominacija za Andersenovo nagrado) in *Zvezek in brezvezek* Nataše Konc Lorenzutti (IBBY častna lista)

Že v plenarnih predavanjih je bila večkrat poudarjena nujnost, da na področje literature pripustimo, predvsem pa, da slišimo množico različnih glasov. Bodour Al Quasimi, predsednica IPA (International Publishers Association) je v svojem nagovoru poudarila, da na področju mladinske književnosti prevladujejo ženske ustvarjalke, promotorka, urednice ... vodilna mesta pa še vedno zasedajo predvsem moški. Pomen zgodnjega branja, še posebej v najbolj depriviligiranih socialnih okoljih, je izpostavila Zohreh Ghaeni, vodja projekta *Read with me*, prejemnika IBBY Asahi nagrade 2016, v okviru katerega so prinesli ure branja v sirotišnice, predvsem pa na družinske dalavnice, na katerih matere, ki pogosto ne znajo brati, opolnomočijo, da berejo svojim otrokom, stopijo z njimi v dialog in jim tako odpirajo vrata v bolj perspektivno prihodnost. O izjemni vlogi knjige v različnih socialnih okoljih je spregovorila tudi Deborah Soria iz knjižnice na Lampedusi, kamor vsaki dve leti z vsega sveta pošiljamo slikanice brez besed. Slikanice pomagajo odpirati dialog z otroki begunci, podobno vlogo pa imajo lahko tudi v domačem okolju: letos se je na listo izpostavljenih slikanic brez besed uvrstila tudi zbirka iz Nepala, ki je nastala kot del IBBY Yamada projekta – s slikanicami brez besed je IBBY Nepal omogočil, da lahko tudi nepismeni starši berejo svojim otrokom in doživijo izkušnjo skupnega branja. Cedric Christian Ngnaoussi Elongue je v svojem predavanju izpostavil še eno, za razvoj književnosti in bralne kulture bistveno, a pogosto spregledano dejstvo – založniški imperializem: knjižni trg in knjižne police šol v Afriki polnimo s knjigami tujih, največkrat evropskih avtorjev in založb, kar bistveno otežuje razvoj in prodor domače književnosti za mlade bralce, ki bi izhajala iz njihovega okolja, ga tematizirala in naslavljala. Afriška književnost za mlade bralce je premalo

brana in poznana, s tem pa izgubljamonega od pomembnih glasov sodobnega sveta.

Drugi in tretji dan so se predavanja odvijala v Državni otroški knjižnici, največji otroški knjižnici na svetu.

Eden zanimivejših oddelkov je oddelek za najstnike. Tam lahko srečaš gospodično Marple ali celo Hercula Poirota!

V nekaj vitrinah opazimo knjige in stekleničke s parfumi. Gre za razstavo 'The Books and Fragrances Project' – razstavo, pri kateri so ustvarjalci poiskali dišavo, ki najbolj ustreza vsebini določene knjige.

Eden od vrhuncev prvega dne je bila tudi okrogla miza z Andersenovimi nagrajeneci. Igor Oleynikov se je javljal z odra v Moskvi, Roger Mello z letališča na poti v Moskvo, Cao Wenxuan se nam je javil s posnetka, David Almond, Jacqueline Woodson in Albertine Zullo, skupaj z Junko Yokota, vodjo okrogle mize in predsednico žirije za Andersenovo nagrado 2020 in 2022, pa so bili z nami v neposrednem prenosu. Kaj povezuje avtorje mladinske književnosti, se je vprašal David Almond – *optimizem, to, da zares verjamemo v mlade, v možnost, da se svet lahko spremeni*. V svojem pogledu na literaturo in njeno ustvarjanje sta se zdela David Almond (nagrajenec iz leta 2010) in Jacqueline Woodson (nagrajenka iz leta 2020) zelo blizu – v svojem ustvarjanju oba izhajata iz svojega okolja, iščeta izjemno v vsakdanjih trenutkih, univerzalno človeško v lokalnem okolju, pa naj gre za angleški Newcastle ali pa za New York. Vzpostavljane vezi med lokalnim in skupnim – človeškim je nenazadnje skupno vsem nagrajencem, pa naj gre za izražanje tega v besedi ali pa na sliki. *V literaturi pridejo do glasu običajni ljudje*, je še poudarila lanska nagrajenka v kategoriji avtorjev, *organizacije, kot je IBBY, pa njihov glas s promocijo kakovostne književnosti še okrepijo*.

V času kongresa je podeljenih več nagrad in priznanj. Na sliki so predstavniki posameznih držav na podelitvi diplom uvrščenim na IBBY častno listo 2020. Na skrajni desni je naša predstavnica Katja Stergar.

Iz tega kratkega poročila namerno izpuščam uvodno predavanje lavreata nagrade ALMA 2019 in finalista za Andersenovo nagrado 2020 Barta Moyear-ta – upam, da bomo njegovo predavanje lahko v celoti objavili v eni od prihodnjih števil. Do konca leta naj bi izšel tudi zbornik s prispevki, morda bodo do takrat že dostopne tudi predstavitev posterjev. Dogodki s kongresa bodo tako še odmevali, tudi v reviji *Otrok in knjiga*.

Predavanja so potekala kar v sedmih prostorih, nekaj v živo in nekaj več na daljavo. Edina predstavnica, ki je Slovenijo zastopala v živo, je bila Katja Stergar z Javne agencije za knjigo, ki je predstavila mednarodni projekt 'Vsaka zgodba šteje'. V živo je bila prisotna tudi Majda Koren, ki pa je predstavitev plakata pripravila že vnaprej, v obliki video predstavitev.

Najbolj opazen govornik je bil gospod Cedric Christian Ngnaoussi Elongue iz Kameruna, ustanovitelj organizacije Muna Kalati, ki skrbi za promocijo afriških avtorjev in ilustratorjev ter spodbuja branje in izobraževanje.

38. mednarodni kongres IBBY bo potekal v Putrajayi v **Maleziji** med 5. in 8. septembrom 2022 pod naslovom *The Power of Stories*.

Povzetke lahko pošljete do 15. marca 2022, več informacij najdete na spletni strani: <https://www.ibbycongress2022.org/elementor-781/>.

Tina Bilban, Majda Koren

SLOVENSKA SEKCIJA IBBY VSEPOVSOD

V sodelovanju z Društvom Bralna značka Slovenije – ZPMS, revijo *Otrok in knjiga* ter Sekcijo za mladinsko in otroško književnost pri DSP smo junija na vrtu Lili Novy DSP pripravili srečanje ob mednarodnem dnevu knjig za otroke. Temu prazniku je sicer posvečen 2. april, a v teh časih, ko je povezanost preko knjig in branja še toliko pomembnejša, se še bolj zavedamo, da lahko tako imeniten praznik praznujemo tudi junija. Podelili smo nagrado in priznanja Slovenske sekcije IBBY 2020 – nagrado je prejelo **Društvo Bralna značka – ZPMS**, priznanja pa **društvo ARGO**, **Damjana Mustar** in **Agica Kovše** (obrazložitve najdete v prejšnji številki revije *Otrok in knjiga*). Darka Tancer-Kajnih je pripravila okroglo mizo z domačimi ustvarjalkami, uvrščenimi na IBBY častno listo, nominirancema za Andersenovo nagrado, Petrom Svetino in Damijanom Stepančičem, ter ustvarjalcema, ki ju je

Slovenska sekcija IBBY nominirala za nagrado ALMA, Anjo Štefan in Slavkom Preglom.

Junija smo se predstavili tudi na *Knjižnem bazarju 2021*, septembra pa smo na *Strokovni sredi* v Mestni knjižnici Ljubljana predstavili preteklo delo in načrte za prihodnje delo. Kot podporniki smo aktivno sodelovali tudi pri *Nacionalnem mesecu skupnega branja*. Več informacij o naših sprotih projektih najdete na naši spletni strani www.ibby.si in na družbenih omrežjih (<https://www.facebook.com/www.ibby.si>)

Veseli smo pobud za nove projekte, nova povezovanja in krepitev vezi (v stik z nami lahko stopite preko elektronske pošte ibby.slovenia@gmail.com). Upamo, da se bomo lahko ponovno srečali na *Slovenskem knjižnem sejmu*, vsekakor pa ostajamo povezani na spletu ter nenazadnje preko revije *Otrok in knjiga*.

Tina Bilban